

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 139/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž, Rusovská cesta 15, Bratislava, IČO 45744971, zastúpeného advokátskou kanceláriou SLAVIKATTORNEYS s. r. o., Mlynarovičova 13, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Slavomír Slávik, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019 a uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť Zájmového združenia právnických osôb Asociácia

pre arbitráž, Rusovská cesta 15, Bratislava, IČO 45744971 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019 a uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce vecí, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš (členovia senátu).

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresným súdom je pod sp. zn. 71 Ek 723/2018 vedené exekučné konanie oprávneného [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnený“), proti povinnej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], o vymoženie sumy 1 096,05 € s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku sp. zn. SRSApA 01178/17 z 2. augusta 2017, ktorý vydal Stály rozhodcovský súd zriadený pri sťažovateľke (ďalej len „rozhodcovský súd“). Okresný súd prípisom z 12. novembra 2018 vyzval rozhodcovský súd na zaslanie rozhodcovského spisu vedeného pod sp. zn. SRSApA 01178/17.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019 uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu v sume 100 €.

5. Okresný súd uznesením sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019 zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019.

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že exekučné konanie je návrhovým konaním s plnou zodpovednosťou navrhovateľa za výsledok konania. Uvedené podľa názoru sťažovateľky znamená, že oprávnený v exekučnom konaní má uniesť bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno k uplatneniu jeho nároku v exekučnom konaní.

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje skutočnosťou, že pokiaľ okresný súd považoval za potrebné skúmať obsahové náležitosti a dodržanie formy rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu, mal tento žiadať od oprávneného, ktorý ním taktiež disponoval. Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným poukazuje na skutočnosť, že okresný súd v rozpore s princípom proporcionality „zaťažil“ povinnosťou predložiť listinu tretí subjekt, ktorý nie je účastníkom exekučného konania a nenesie procesnú zodpovednosť za jeho výsledok. Okresný súd pritom nepoukázal, z akého dôvodu je potrebné predkladať rozhodcovský spis vrátane rozhodcovského rozsudku v listinnej podobe.

8. Sťažovateľka namieta aj absenciu uvedenia skutočností, z ktorých by vyplývalo odôvodnenie uloženia poriadkovej pokuty a odôvodnenie primeranosti jej samotnej výšky. Podľa názoru sťažovateľky je uloženie poriadkovej pokuty v sume 100 € v zjavnom nepomere k predmetu konania, ktorým je vymoženie sumy 1 096,05 € s príslušenstvom.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Banská Bystrica rozhodnutím sp. zn. 71Ek/723/2018 zo dňa 4. februára 2019 a rovnako tak sp. zn. 71Ek/723/2018 zo dňa 2. apríla 2019 porušil základné právo Záujmového združenia právnických osôb Asociácia pre arbitráž, so sídlom Rusovská cesta 3674/15, 851 01 Bratislava, IČO 45 744 971 na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 71Ek/723/2018 zo dňa 4. februára 2019 a rovnako tak sp. zn. 71Ek/723/2018 zo dňa 2. apríla 2019.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň priznáva Sťažovateľovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.“

10. Sťažovateľka navrhuje aj to, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019, keďže početnosť podobných rozhodnutí ohrozuje výkon činnosti sťažovateľky.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

15. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke arbitrárnosti postupu okresného súdu pri rozhodovaní o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľke, keď podľa jej názoru okresný súd nerešpektoval princíp legality, primeranosti a proporcionality.

18. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti nešpecifikovala konkrétny odsek označeného čl. 46 ústavy. Z obsahu ústavnej sťažnosti jednoznačne vyplynulo, že namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019

19. Sťažovateľka pred ústavným súdom namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 zo 4. februára 2019.

20. Z princípu subsidiarity podľa citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

21. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

22. Sťažovateľka v tomto prípade mala v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov právo domáhať sa ochrany svojich práv podaním sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom. Túto možnosť sťažovateľka aj využila, a preto, uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, ktoré vydal vyšší súdny úradník, pretože ho preskúmal sudca okresného súdu, rozhodujúc o sťažnosti sťažovateľky.

23. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci v zmysle § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019

24. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v námietke, že okresný súd svoje rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty primerane neodôvodnil. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd sa obmedzil len na teoretický výklad inštitútu poriadkovej pokuty bez toho, aby tieto závery premietol aj do konkrétneho skutkového stavu veci, a neuviedol, z akého dôvodu je potrebné predložiť rozhodcovský spis a rozhodcovský rozsudok v listinnej podobe.

25. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). V súvislosti s namietaným uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019 je zároveň potrebné pripomenúť, že ústavný súd

nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto sudy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

27. Ústavný súd po oboznámení sa s uznesením okresného súdu sp. zn. 71 Ek 723/2018 z 2. apríla 2019 konštatuje, že uzneseniu okresného súdu nie je z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na jasné, zrozumiteľné a náležité odôvodnenie napadnutého uznesenia.

28. Konkrétne k námietke sťažovateľky o neodôvodnení potreby uloženia poriadkovej pokuty okresný súd v bode 7 uznesenia uviedol: *„K námietke zriaďovateľa rozhodcovského súdu o nedostatočnom odôvodnení súd uvádza, že odôvodnenie sťažnosťou napadnutého uznesenia považuje za dostatočné. Nakoľko zriaďovateľ rozhodcovského súdu bol podľa § 189 Civilného sporového poriadku vyzvaný dvakrát na predloženie rozhodcovského spisu, no túto súdom uloženú povinnosť si nesplnil, bolo odôvodnené použitie ustanovenia § 102 ods. 1 písm. a) CSP a uloženie poriadkovej pokuty. Nesplnenie súdom uloženej povinnosti spôsobuje neúmerne predlžovanie konania o návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie, keď bez predloženia požadovaného spisu nemôže exekučný súd splniť svoju povinnosť vyplývajúcu mu z § 53 Exekučného poriadku, teda na základe dostatočne zisteného skutkového stavu posúdiť návrh na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom zriadeným zriaďovateľom, ktorému bola uložená poriadková pokuta.“*

29. K námietke sťažovateľky o neodôvodnení výšky uloženej poriadkovej pokuty okresný súd v bode 8 uznesenia uviedol: *„Pri rozhodovaní o výške poriadkovej pokuty súd prihliadol na závažnosť konania zriaďovateľa rozhodcovského súdu, ktorý svojou nečinnosťou sťažuje postup súdu, ktorý vo veci nemôže z dôvodu jeho pasivity rozhodnúť (či už poveriť súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alebo návrh na vykonanie exekúcie*

zamietnuť). Výškou pokuty má pôsobiť na zriaďovateľa rozhodcovského súdu, ktorého rozsudky sú exekučnými titulmi vo viacerých konaniach vedených exekučným súdom, výchovne, aby do budúcnosti rešpektoval výzvy súdu tak, aby konanie bolo hospodárne a ukončené v primeranej lehote. Uloženie pokuty vo výške 100,00 eur považuje súd vzhľadom na uvedené v danom prípade za primerané aj s prihliadnutím na časté ignorovanie výziev súdu rozhodcovským súdom aj v iných exekučných konaniach vedených súdom, v ktorých sú exekučnými titulmi rozhodcovské rozsudky vydané ním zriadeným rozhodcovským súdom.“

30. K sťažovateľkinej námietke o zaťažení tretieho subjektu, ktorý nie je účastníkom exekučného konania, povinnosťou v rozpore s princípom proporcionality ústavný súd uvádza, že sťažovateľka je zriaďovateľom rozhodcovského súdu, ktorý primárne disponuje rozhodcovským spisom, a teda aj samotným rozhodcovským rozsudkom, ktorý je v danej veci exekučným titulom. Za týchto okolností nie je rozhodné, komu okresný súd uložil povinnosť predložiť exekučný titul v listinnej podobe, a teda neobstojí námietka sťažovateľky, že okresný súd mal predmetný rozhodcovský rozsudok žiadať od oprávneného v exekučnom konaní. Podstatnejšie pre vec je to, že povinnosť splnená nebola, hoci mala a mohla byť. Z pohľadu zákonnej definície poriadkovej pokuty preto s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu nemožno v uznesení okresného súdu vidieť arbitrárnosť či nezákonnosť.

31. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť poriadkového opatrenia všeobecného súdu, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil. Také rozhodnutie by v zásade malo byť nepreskúmateľné nielen nadriadeným súdom, pretože uvedený zákon takúto možnosť výslovne nepripúšťa (čl. 2 ods. 2 ústavy), ale malo by byť vzhľadom na bagateľnú povahu a ústavnoprávny rozmer vylúčené aj z prieskumu vecí ústavným súdom. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom. Takéto vybočenie, resp.

neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľky nevzhliadol. Jej ústavná sťažnosť je v podstate len nesúhlasom s rozhodnutím všeobecného súdu. Z prednesených argumentov nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Z uvedených dôvodov sa ústavnému súdu javí sťažovateľkine tvrdenie o porušení jej základného práva ako zjavne neopodstatnené o to viac, ak prihliadne na skutočnosť, že celú situáciu primárne vyvolala sama tým, že neuposlúchla príkaz okresného súdu a nesplnila povinnosť ním uloženú (m. m. IV. ÚS 183/2018).

32. Navyše, ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)]. Posudzovaná vec takúto intenzitu zjavne nedosahuje, čo taktiež zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (m. m. II. ÚS 297/2013, IV. ÚS 94/2014).

33. Ústavný súd preto konštatuje, že uznesením okresného súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

34. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2019

Miroslav Duriš
predseda senátu